Neurovývojová onemocn

Časné postižení vyvíjejícího se mozku

MUDr. Renáta Slaná

Neurovývojová onemocnění

¼dětské populace

- Porucha aktivity a koncentrace pozornosti 12%
- Poruchy autistického spektra 2%
- Vývojové dyslexie 5%
- Specifické poruchy učení 6%

NVO- etiologie

- Genetické příčiny (heritabilita 0,75-0,98)
- Prenatální a perinatální poškození mozku
- Prematurita
- Toxické vlivy v graviditě (VPA, alkohol, drogy)

- Narušení optimální maturace a integrace neuronálních sítí, dysregulace noradrenergního a dopaminergního systému

ADHD

- Deficit pozornosti
- Hyperaktivita
- Nadměrná impulsivita

- 6-9% dětí, převaha chlapců 3:1
- Komorbidity:neobratnost, nešikovnost (dyspraxie), SPU – dyslexie, dysgrafie, dyskalkulie), porucha opozičního vzdoru

A)	**Porucha, trvající nejméně 6 měsíců, při níž se objevuje nejméně 8 z následujících 14 symptomů:**
1.	Často si neklidně pohrává s rukama, bezúčelně pohybuje nohama anebo se vrtí na židli. V době dospívání můžeme omezit kladnou odpověď na tuto položku pouze na takové případy, kdy adolescent hovoří o tom, že prožívá subjektivní pocity vnitřního neklidu.
2.	Má potíže s tím, aby vydržel/a klidně sedět i když je o to požádán/a.
3.	Lehko ho (ji) vyruší (případně odvedou od práce) vnější stimuly.
4.	Ve hrách s pevně stanovenými pravidly či ve společenských (resp. skupinových) situacích mu (jí) dělá potíže vyčkat, dokud na něj (ni) nepřijde řada.
5.	Často vyhrkne odpověď na otázku ještě předtím, než ji ten, kdo se ptá, vůbec stačil dovyslovit (což vede k častým chybám).
6.	Dělá mu (jí) potíže řídit se instrukcemi jiných osob (a není to kvůli opozičnickému, negativistickému chování ani kvůli nepochopení), například mu (jí) dělává potíže dodělat nějakou práci.
7.	Dělá mu (jí) potíže soustředit se, ať už na úkoly, nebo při hrách.
8.	Často „přebíhá“ od jedné nedokončené činnosti ke druhé.
9.	Dělá mu (jí) potíže hrát si tiše.
10.	Často je nadměrně povídavý/á, překotně hovoří.
11.	Často přerušuje jiné anebo jim skáče do řeči, například se plete do her jiných dětí.
12.	Často to vypadá, jako že neposlouchá, co se mu (jí) říká.
13.	Často ztrácí věci, které jsou nezbytné pro školní práci či celkově pro různé důležité činnosti, ať už doma, nebo ve škole (např. hračky, tužky, knihy, domácí úlohy).
14.	Často se zapojuje do fyzicky nebezpečných činností, aniž by bral/a v úvahu možné následky (přitom to nedělá kvůli tomu, že by vyhledával/a nebezpečí pro nebezpečí), například vbíhá do vozovky, aniž by se předtím rozhlédl/a.
	Poznámka: Výše uvedené položky jsou seřazeny v sestupném pořadí z hlediska důležitosti při diferenciální diagnostice založené na údajích získaných z celonárodního amerického terénního výzkumu kritérií DSM III-R pro výrazné poruchy chování (Disruptive Behavior Disorders).
B)	**Nemoc začíná obvykle před sedmým rokem věku.**
C)	**Nesplňuje kritéria všezachvacující vývojové poruchy (Pervasive Development Disorder).**
Ve věku:	
3–5 let: 10 a více příznaků	
6–12 let: 8 a více příznaků	
13–18 let: 6 a více příznaků	

ADHD –kritéria

- Paclt Ivo, Hyperkinetická p[illegible]ucha a poruchy chování, Grada, 2007, ISBN 978-80-247-1426-4, str. 18,tab.3

ADHD

Poruchy chování , soc. přizpůsobení
Šikana
Sekundární psychosomatické potíže
Problémy ve vztazích
Úzkosti, deprese

Psychoterapie, přizpůsobení prostředí a režimu, medikace- Ritalin, Atomoxetin, Risperidon, antidepresiva
EEG
MR mozku

PAS

Kvalitativní narušení soc. interakcí a komunikace +
repetitivní stereotypní vzorce chování, zájmů, aktivit

- Dětský autismus
- Aspergerův syndrom
- atypický autismus
- Rettův syndrom
- Dětská desintegrační porucha

PAS- etiologie

- 1,5-2% dětské populace
- Genetické faktory (více než 300 kandidátních genů)
- Toxické vlivy alkoholu, VPA, ovzduší, pesticidy..
- Vyšší věk rodičů
- Autoimunitní onemocnění matek ?
- Postvakcinační etiologie nepotvrzena

PAS- příznaky

Emotivní slepota – nezájem o pochvalu, odměnu, či jiné motivační stimuly chybí sociální úsměv

Obsesivně-kompulsivní chování – stereotypy, bizarní projevy, úzkostnost, sebepoškozování

Deficit sdílené pozornosti- selektivní vnímání

Neschopnost pochopit vlastní existenci

Až ve 30% PMR, epilepsie, poruchy vývoje řeči

PAS- dětský autismus

Atypie raného věku

V batolecím věku hypersenzitivita vůči stimulům zrakovým, sluchovým, taktilním

Starší děti – stereotypie v chování nebo pohybové, rituály , zájem o neživé předměty, naučená kreativita, soc, vztahy, jazyk,vnímání

Chybí zrakový kontakt, nezájem o ostatní lidi

Řečová porucha-absence řeči, echolalie, dialog

Chybí smysl pro humor , emoce

PAS- Aspergerův syndrom

- Normální nebo subnormální inteligence
- Odtažité, emočně ploché chování
- Atypické využití jazyka- řeč formální, pedantská, nezvyklý hlas
- Omezená gestikulace, afektovaná
- Neobratnost, toporná chůze
- Rituály, tleskání rukama , poklepávání prsty
- Adaptivní schopnosti i sebeobsluha normální

PAS- diagnostika

- Psychologické a psychiatrické vyšetření
  - standardizované testy

- Klinický logoped
- dětský neurolog
- EEG
- MR mozku

PAS - léčba

Dominující symptomy

Speciálně pedagogická a logopedická péče -stimulace deficitních oblastí vývoje

Farmakologická - neklid, agresivita, deprese..

Komorbidní symptomy – epilepsie..

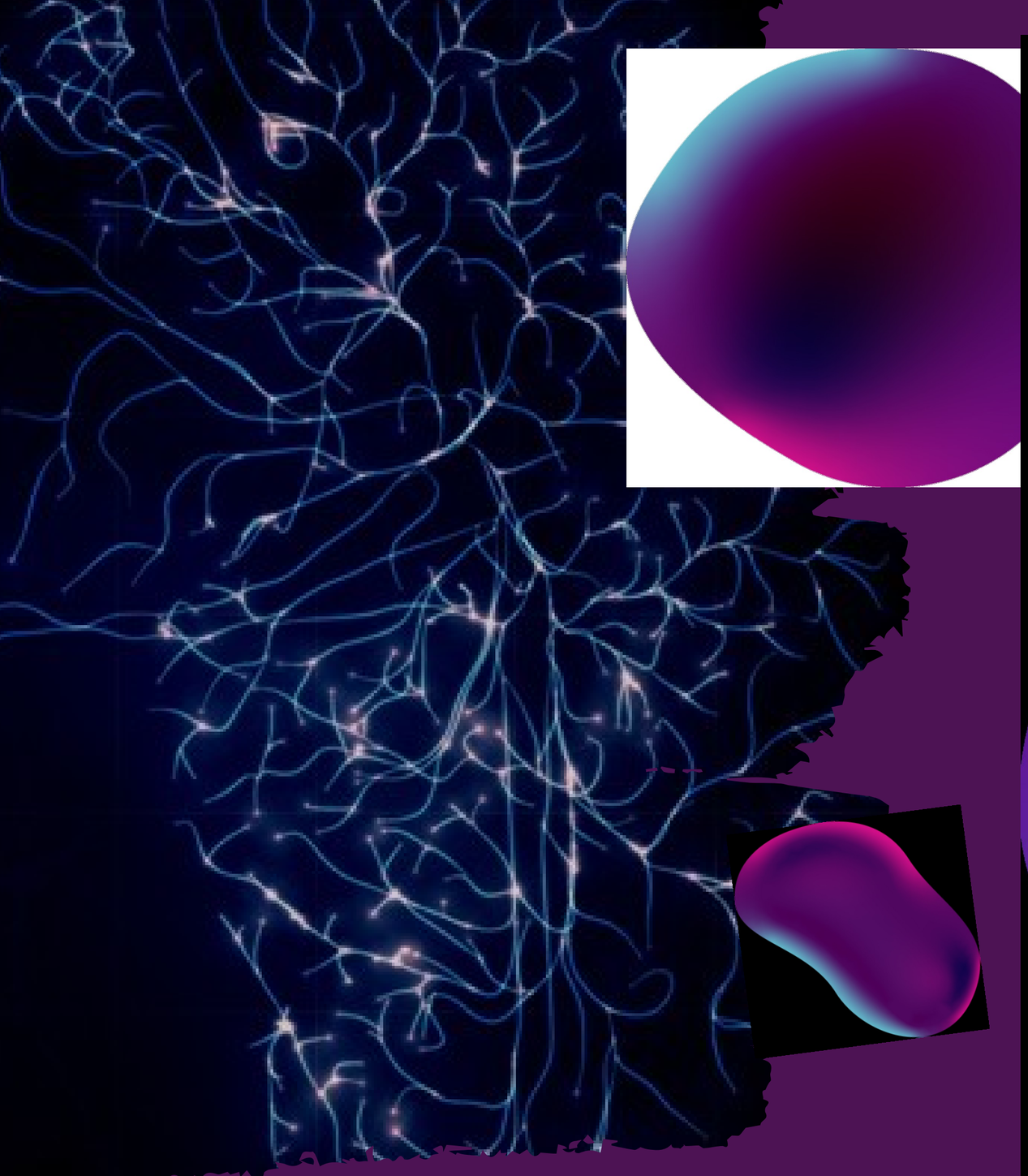

Specifická vývojová porucha řeči

Porucha myelinizace drah řečových center

Specifická porucha artikulace řeči (dysartrie, dyslalie)

Expresivní vývojová dysfázie – porucha vyjadřování

Receptivní vývojová dysfázie - porozumění řeči

Toxiny v graviditě (VPA, alkohol..)

Genetická predispozice

Hypoxické perinatální postižení, prematurita

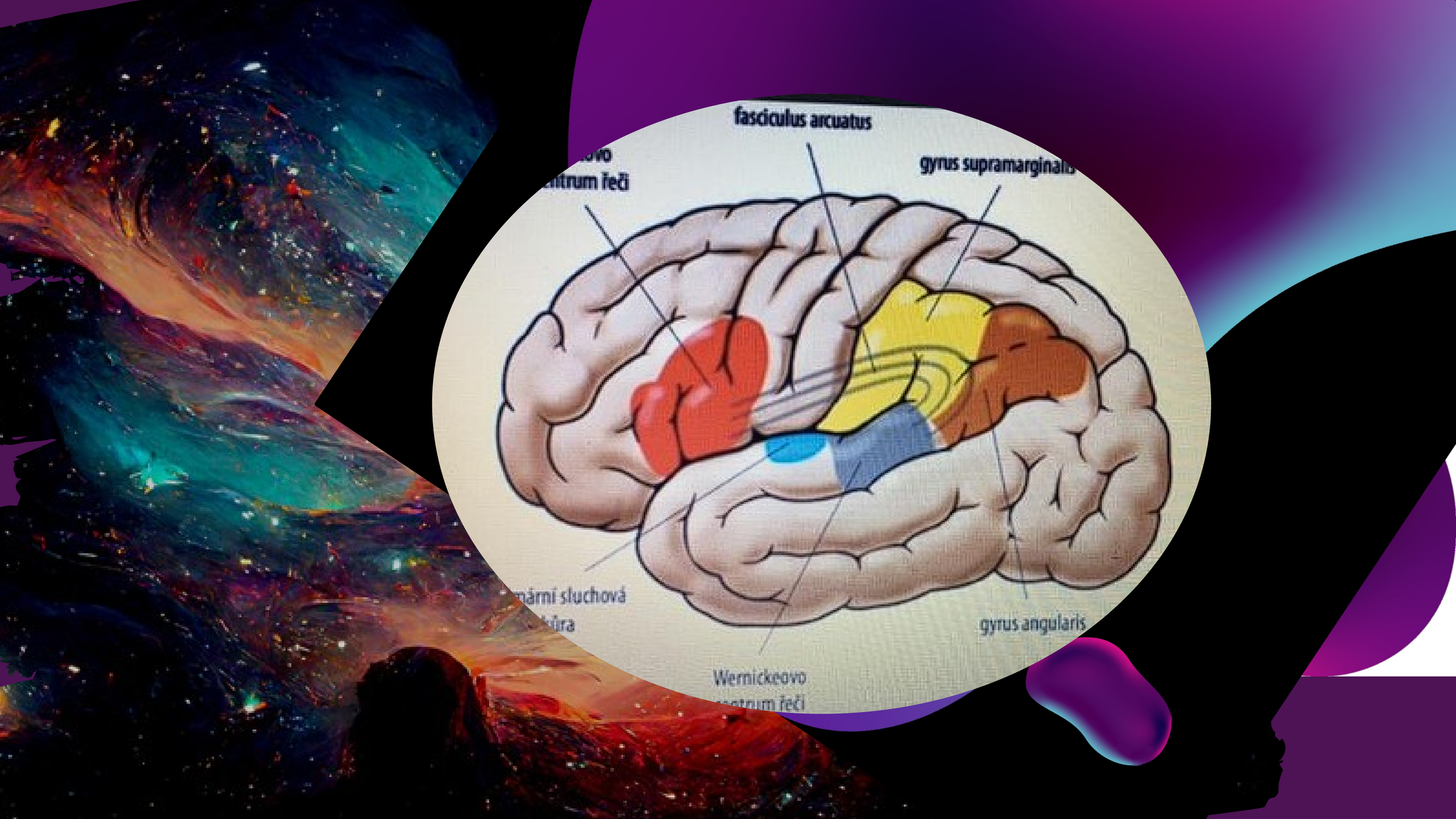
fascikulus arcuatus
gyrus supramarginalis
gyrus angularis
Wernickeovo

Traktografie

Nevšímalová S. , Dětská neurologie, Galén 2021, ISBN 978-80-7492-557-3, str 176, obr.7-1

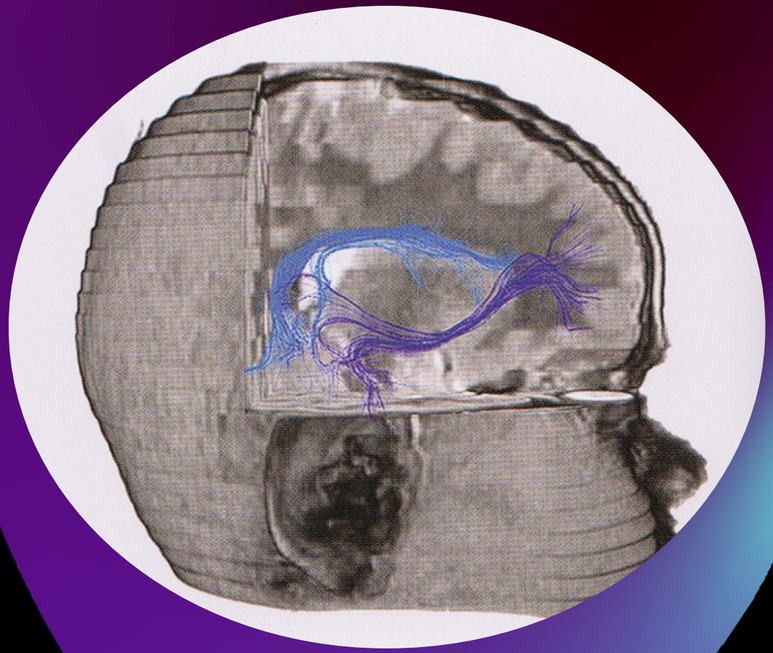

Specifické poruchy učení

- Dyslexie - porucha čtení
- Dysgrafie- porucha psaní
- Dysortografie- porucha pravopisu
- Dyskalkulie- porucha počítání
- Smíšená porucha školních dovedností

- Dyspraxie
- Motorická dyskoordinace

Diagnostika a léčba

- Vyšetření intelektu
- Oromotorika,sluch
- Úroveň porozumění a řečové produkce
- EEG
- MR mozku
- Logopedická péče